

នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង
នៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

ឯកសារបកប្រែ
TRANSLATION/TRADUCTION
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ (Date): 18-May-2011, 14:26
CMS/CFO: Uch Arun

ព័ត៌មានពិធីសារនៃការដាក់ឯកសារ

- សំណុំរឿងលេខ : 00២/១៩-០៩-២០០៧-អវតក/អជសដ
- ដាក់ទៅ : អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង
- ថ្ងៃដាក់ : ថ្ងៃទី១៨ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១១
- ភាគីអ្នកដាក់ : សហព្រះរាជអាជ្ញា
- ភាសាដើម : អង់គ្លេស

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ

ប្រភេទឯកសារដែលស្នើឡើងដោយភាគីដាក់ឯកសារ: **សារធានា:**
 ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារកំណត់ដោយការិ.សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ឬអង្គជំនុំជម្រះ: **សាធារណៈ/Public**
 ប្រភេទនៃចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ:
 ការពិនិត្យចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារបណ្តោះអាសន្នឡើងវិញ:
 ឈ្មោះមន្ត្រីដែលបានពិនិត្យ:
 ហត្ថលេខា:

**ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា នៅលើ “សេចក្តីសង្កេតរបស់ អៀង សារី
 ចំពោះការជូនដំណឹងរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា អំពីបញ្ហាច្បាប់
 ដែលខ្លួនមានបំណងលើកឡើងនៅពេលសវនាការបឋម”**

<u>អ្នកដាក់ឯកសារ:</u>	<u>អ្នកទទួលឯកសារ:</u>	<u>ចម្លងជូន:</u>
សហព្រះរាជអាជ្ញា:	អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង:	ជនជាប់ចោទ:
ឯកសារ ជា លាង	ចៅក្រម និល ណុន, ប្រធាន	នួន ជា
ឯកសារ Andrew CAYLEY	ចៅក្រម Silvia CARTWRIGHT	អៀង សារី
	ចៅក្រម យ៉ា សុខន	អៀង ធីរិទ្ធី
	ចៅក្រម Jean-Marc LAVERGNE	ខៀវ សំផន
	ចៅក្រម ធ្វូ មណី	

សំណុំរឿងលេខ: ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អវតក/អជសដ

សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹង

រដ្ឋប្បវេណី:

ពេជ អង្គ

Elisabeth SIMONNEAU FORT

មេធាវីការពារក្តីជនជាប់ចោទ:

លោក សុន អុណូណ

លោក Michiel PESTMAN

លោក Victor Koppe

លោក អាង ឧត្តម

លោក Michael G.KARNAVAS

លោក ផាត់ ពៅស៊ាង

កញ្ញា Diana ELLIS QC

លោក ស សូរិន

លោក Jacques VERGÈS

លោក Phillipe GRECIANO

ចម្លើយតប

១. នៅថ្ងៃទី៣ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១១ តាមរយៈក្រុមមេធាវីការពារក្តីរបស់ខ្លួន (“មេធាវីការពារក្តី”) អៀង សារី បានដាក់ “សេចក្តីសង្កេតរបស់គាត់ ចំពោះការជូនដំណឹងរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា អំពី បញ្ហាច្បាប់ដែលខ្លួនមានបំណងលើកនៅពេលសវនាការបឋម”¹ (“ញត្តិស្នើសុំ”)។ មេធាវីការពារ ក្តីបានស្នើឱ្យហាមឃាត់សហព្រះរាជអាជ្ញាកុំឱ្យលើកបញ្ហាទាំងនេះ នៅពេលសវនាការបឋមដូច ដែលពួកគេអះអាងថា បញ្ហាបីនេះគឺជាអញ្ញត្រកម្មបឋមទៅនឹងដីកាដោះស្រាយ និងថាដូច្នោះ គួរត្រូវបានលើកឡើងក្នុងរយៈពេល៣០ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីដីកាដោះស្រាយបានចូលជាស្ថាពរ ដោយ អនុលោមតាមវិធាន៨៩ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង។ មួយវិញទៀត ពួកគេបានតវ៉ាថា បើសិនជាបញ្ហាទាំងនេះ មិនមែនជាអញ្ញត្រកម្មបឋមទេ នោះសំណើសុំឱ្យធ្វើការកំណត់អង្គហេតុឡើងវិញនៅក្នុងដីកា ដោះស្រាយ គឺមិនអនុញ្ញាតឡើយ។ ជាចុងក្រោយ មេធាវីការពារក្តីតវ៉ាថា ប្រសិនបើសហព្រះ រាជអាជ្ញាត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យលើកឡើងនូវបញ្ហាដូច្នោះនៅពេលសវនាការបឋម នោះសហព្រះរាជ អាជ្ញា ត្រូវបានបង្គាប់ឱ្យផ្តល់សេចក្តីសន្និដ្ឋានជាលាយលក្ខណ៍អក្សរពិស្តារជាមុនរួចទៅហើយ នៅ មុនពេលសវនាការ ដោយធ្វើការពន្យល់អំពីមូលហេតុដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យមានការកំណត់ ឡើងវិញដូច្នោះ ព្រមទាំងផ្តល់ឱកាសឱ្យមេធាវីការពារក្តីដើម្បីឆ្លើយតប²។ ដូចមូលហេតុដែលបាន រៀបរាប់ខាងក្រោមនេះ សហព្រះរាជអាជ្ញាស្នើថា ញត្តិនេះត្រូវតែបដិសេធចោល។

២. នៅថ្ងៃទី១១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១១ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានចេញ “កាលបរិច្ឆេទសវនាការ បឋម”របស់ខ្លួន ដោយបានរាយបញ្ជីបញ្ហាដែលត្រូវលើកមកពិភាក្សានៅពេលសវនាការនេះ (“ដីកា សម្រេចអំពីសវនាការបឋម”)³។ បញ្ជីនេះមិនបានដាក់បញ្ចូលសេចក្តីជូនដំណឹងរបស់សហព្រះ រាជអាជ្ញា អំពីសំណើរបស់ខ្លួនដែលសុំឱ្យអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ធ្វើការកំណត់បទចោទឡើង វិញ ដូចបញ្ជាក់ក្នុងកថាខណ្ឌទី១(៩) នៃ “ការជូនដំណឹងរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា អំពីបញ្ហាច្បាប់ ដែលខ្លួនមានបំណងលើកនៅពេលសវនាការបឋម” ដាក់នៅថ្ងៃទី១៩ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១១ ទេ។

¹ ឯកសារលេខ: E9/30/1, “សេចក្តីសង្កេតរបស់ អៀង សារី ចំពោះការជូនដំណឹងរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា អំពីបញ្ហាច្បាប់ដែលខ្លួនមាន បំណងលើកឡើងនៅពេលសវនាការបឋម” (“ញត្តិស្នើសុំ”), ៣ ឧសភា ២០១១, ERN 00686131-00686138។

² ញត្តិស្នើសុំ, ត្រង់ទំព័រទី១។

³ ឯកសារលេខ: E86, “កាលបរិច្ឆេទសវនាការបឋម” (“ដីកាសម្រេចអំពីសវនាការបឋម”), ១១ ឧសភា ២០១១, ERN 00687015- 00687016។

យ៉ាងណាមិញ សហព្រះរាជអាជ្ញាកត់សំគាល់ឃើញថា កាលបរិច្ឆេទសវនាការបឋមរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង អនុញ្ញាតលើបញ្ហានេះ និងបញ្ហាច្បាប់ដទៃទៀតដែលស្ថិតក្រោម “ការណែនាំបន្ថែមពីសំណាក់អង្គជំនុំជម្រះនៅពេលក្រោយ” ឬ ពួកគេ “អាចលើកឡើងចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះក្នុងអម្ពូងពេលជំនុំជម្រះ ប្រសិនបើពាក់ព័ន្ធ និងចាំបាច់”^៤។ អាស្រ័យហេតុនេះ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានសម្រេចឱ្យលើកឡើងបញ្ហាច្បាប់នៅពេលសវនាការបឋម មូលដ្ឋានដ៏ចម្រុះនៃព្រឹត្តិស្នើសុំរបស់មេធាវីការពារក្តី ពេលនេះលែងជាបញ្ហាហើយ។

៣. ទោះបីជាយ៉ាងនេះក៏ដោយ សហព្រះរាជអាជ្ញាជូនដំណឹងដល់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង និងភាគីទាំងអស់ថា ខ្លួននឹងដាក់ជូននូវសេចក្តីសន្និដ្ឋានដែលស្នើសុំឱ្យធ្វើការកំណត់បទចោទដែលនៅក្នុងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរឡើងវិញ នៅក្នុងសាលក្រម ដើម្បីដាក់បញ្ចូល៖

- (ក) ថាជម្លោះប្រដាប់អាវុធ មិនចាំបាច់តម្រូវឱ្យបង្ហាញសក្ខីកម្មថា គឺជាឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិមួយនោះឡើយ។
- (ខ) ថា ការរំលោភសេពសន្ថវៈ គឺជាឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ និង
- (គ) ការប្រព្រឹត្តិឧក្រិដ្ឋកម្មនានាដោយទម្រង់ទី៣ នៃសហកម្មឧក្រិដ្ឋកម្ម^៥

៤. សហព្រះរាជអាជ្ញា មានបំណងនឹងដាក់ជូននូវសេចក្តីសន្និដ្ឋានទាំងនេះ នៅមុនពេលសវនាការបឋម ឬយ៉ាងយូរ បំផុតក៏នៅមុនពេលសវនាការលើអង្គសេចក្តីដែរ។ ធ្វើដូច្នេះនេះ គឺជាការផ្តល់ឱកាសដល់មេធាវីការពារក្តីគ្រប់គ្នាទាំងអស់ ដើម្បីធ្វើការឆ្លើយតបដូចជា អំពីភាពដែលអាចទទួលយកបាន និងអំពីអង្គសេចក្តីដែលមាននៅក្នុងសំណើនេះដូចដែលមេធាវីបានស្នើសុំនៅក្នុងព្រឹត្តិស្នើសុំរបស់ពួកគេ^៦។ លើចំណុចនេះ ការយល់ព្រមរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាជាមួយនឹងមេធាវីការពារក្តី ដែលថាសហព្រះរាជអាជ្ញាគួរតែផ្តល់ “សេចក្តីសន្និដ្ឋានជាលាយលក្សណ៍អក្សរដែលលើកឡើង អំពី

^៤ ដីកាសម្រេចអំពីកាលបរិច្ឆេទ, ត្រង់ទំព័រទី១។

^៥ ឯកសារលេខE9/30, “សេចក្តីបញ្ជាក់របស់សហព្រះរាជអាជ្ញា អំពីបញ្ហានានាផ្នែកអង្គច្បាប់ដែលខ្លួនមានបំណងលើកឡើងនៅក្នុងពេលសវនាការបឋម”, ចុះថ្ងៃទី១៩ មេសា២០១១, ERN 00667433-00667434។

^៦ ព្រឹត្តិស្នើសុំ, ត្រង់ទំព័រ១ និង៦។

ទង្វើករណីផ្សេងៗដូចជា តើហេតុអ្វីបានជាការកំណត់បទចោទជាថ្មីឡើងវិញ តាមច្បាប់ជាធរមាន ដូចដែលមាននៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យ? ហើយយល់ព្រមផងដែរ ថា មេធាវីការពារក្តីត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យដាក់នូវចម្លើយតបជាលាយលក្សណ៍អក្សរ ទៅនឹង សេចក្តីសន្និដ្ឋាននេះ”⁷។

៥. ប៉ុន្តែទោះជាយ៉ាងនេះក្តី ដើម្បីឱ្យបានច្បាស់ សហព្រះរាជអាជ្ញា ធ្វើសេចក្តីសង្កេតថា ជំហរជាបឋម របស់មេធាវីការពារក្តី ដែលថាសំណើសុំឱ្យកំណត់បទចោទជាថ្មីឡើងវិញនានារបស់សហព្រះរាជ អាជ្ញាអនុលោមតាមវិធាន៩៨(២) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង តាមការពិត គឺជាអញ្ញត្រកម្មបឋមចំពោះដីកា ដំណោះស្រាយអនុលោមតាមវិធាន៩៩ នៃវិធានផ្ទៃក្នុងនោះ គឺជាការខុស។ ជំហរនេះត្រូវបានបដិសេធ ដោយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងក្នុងសំណុំរឿងលេខ០០១⁸ រួចទៅហើយ។

៦. នៅក្នុងករណីនោះ បន្ទាប់ពីអង្គបុរេបានបដិសេធលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ប្រឆាំងនឹងដីកាដំណោះស្រាយ ដើម្បីដាក់ទម្រង់នៃការទទួលខុសត្រូវស្តីពីសហកម្មឧក្រិដ្ឋកម្មរួម បញ្ចូលទៅក្នុងដីកាដំណោះស្រាយ⁹ សហព្រះរាជអាជ្ញា នៅពេលសវនាការបឋម បានស្នើសុំថា អង្គហេតុនានានៅក្នុងដីកាដំណោះស្រាយ ត្រូវបានកំណត់បទចោទសារជាថ្មីឡើងវិញ ដើម្បីដាក់ បញ្ចូលនូវទម្រង់នៃការទទួលខុសត្រូវមួយនេះ¹⁰។ នៅក្នុងសាលក្រមរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលា ដំបូង អង្គហេតុទាំងនេះ តាមពិតទៅត្រូវបានកំណត់បទចោទសារជាថ្មីឡើងវិញ ដើម្បីដាក់បញ្ចូល នូវការប្រព្រឹត្តិតាមរយៈសហកម្មឧក្រិដ្ឋកម្មរួម¹¹។ អង្គជំនុំជម្រះបានសម្រេចថា សហព្រះរាជ អាជ្ញាស្នើសុំឱ្យកំណត់បទចោទសារជាថ្មីឡើងវិញ នៅពេលសវនាការបឋម(ដូចដែលត្រូវបានកត់ សម្គាល់ ដោយមេធាវីការពារក្តី)¹² មិនមែនជាវិធាន ៩៩ ស្តីពីអញ្ញត្រកម្មនោះទេ¹³។ ហេតុដូច្នោះ

⁷ ញត្តិស្នើសុំ, ត្រង់ទំព័រ៦ ។

⁸ ឯកសារលេខ E188, សំណុំរឿងលេខ ០០១/ ១៨-០៧-២០០៧ /អវតក-អជសដ , កាំង ហ្គេកអិវ រហ័រ ខុច, “សាលក្រម”, ចុះថ្ងៃទី២៦ កក្កដា ២០១០, ERN 00572517-00572797, ត្រង់ទំព័រ៤, ត្រង់កថាខណ្ឌទី១៤, “សាលក្រមសម្រេចទោស ខុច”។ អង្គជំនុំជម្រះសាលា ដំបូងបានសម្រេចថា “គ្មានអញ្ញត្រកម្មបឋមចំពោះយុត្តាធិការរបស់ អវតក ដូចដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងពេលសវនាការបឋមអនុលោមតាម វិធាន៩៩នៃវិធានផ្ទៃក្នុងនោះឡើយ ”។

⁹ សាលក្រមសម្រេចទោស ខុច ត្រង់ទំព័រទី ១៦៦, កថាខណ្ឌទី ៤៨៨ ។

¹⁰ សាលក្រមសម្រេចទោស ខុច ត្រង់ទំព័រទី ១៦៧, កថាខណ្ឌទី ៤៨៩ ។

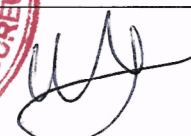
¹¹ សាលក្រមសម្រេចទោស ខុច ត្រង់ទំព័រទី ១៧៩, កថាខណ្ឌទី ៥១៦ ។

¹² ញត្តិស្នើសុំ ត្រង់ទំព័រទី ៣, កថាខណ្ឌទី ៨ ។

សំអាងរបស់មេធាវីការពារក្តីដែលថា សំណើសុំឱ្យកំណត់បទចោទសារជាថ្មីឡើងវិញ នៅក្នុងសំណុំរឿងលេខ០០១ គឺគ្រាន់តែត្រូវបានធ្វើឡើងនៅពេលសវនាការបឋម ដោយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងប៉ុណ្ណោះ ពីព្រោះថានៅពេលនោះ វិធាន ៨៩ បានអនុញ្ញាតឱ្យធ្វើការលើកឡើងពីអញ្ញត្រកម្មនៅពេលសវនាការបឋមនោះ គឺមិនទាក់ទងទេ¹⁴។ ដោយហេតុថា សំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាមិនបានចាត់ទុកថាជាវិធាន ៨៩ ស្តីពីអញ្ញត្រកម្មទេនោះ បទប្បញ្ញត្តិ និងកាលបរិច្ឆេទកំណត់ដែលពាក់ព័ន្ធទាំងនោះ គឺមិនត្រូវបានអនុវត្តទេ។

៧. ហេតុដូច្នោះ សហព្រះរាជអាជ្ញា ស្នើឱ្យបដិសេធអញ្ញត្តិស្នើសុំនេះចោល ដោយហេតុថា ៖

- (ក) នៅលើទង្វើករណីដទៃទៀត កាលបរិច្ឆេទសវនាការបឋមបានសម្រេចយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាពលើសំណើដំបូងនៅក្នុងអញ្ញត្តិស្នើសុំនេះ អំពីបញ្ហានានាដែលនឹងត្រូវលើកឡើងនៅពេលសវនាការបឋម, និង
- (ខ) មិនចាំបាច់តម្រូវឱ្យមានដីកាបង្គាប់ជូនទៅមេធាវីការពារក្តី ឱ្យធ្វើសារណាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ដើម្បីឆ្លើយត្រឹមត្រូវលើសំណើសុំឱ្យកំណត់បទចោទសារជាថ្មីឡើងវិញនោះឡើយ ដោយហេតុថា សហព្រះរាជអាជ្ញាបានបញ្ជាក់ថាគេនឹងធ្វើដូច្នោះ ហើយកាលានុវត្តភាព ក្នុងការឆ្លើយតបត្រូវបានធានាដោយវិធានផ្ទៃក្នុងរួចជាស្រេចទៅហើយ។

កាលបរិច្ឆេទ	ឈ្មោះ	ទីកន្លែង	ហត្ថលេខា
ថ្ងៃទី១៨ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១១	លោក យ៉ែត ចរិយា សហព្រះរាជអាជ្ញារង	ភ្នំពេញ	
	លោក William SMITH សហព្រះរាជអាជ្ញារង		

¹³ សាលក្រមសម្រេចទោស ខុច ត្រង់ទំព័រទី ៤, កថាខណ្ឌទី ១៤ ។

¹⁴ អញ្ញត្តិស្នើសុំ ត្រង់ទំព័រទី ១ ដល់ ៤ ។